

Danskernes Historie Online

Danske Slægtsforskeres Bibliotek

Dette værk er downloadet fra Danskernes Historie Online

Danskernes Historie Online er Danmarks største digitaliseringsprojekt af litteratur inden for emner som personalhistorie, lokalhistorie og slægtsforskning. Biblioteket hører under den almennyttige forening Danske Slægtsforskere. Vi bevarer vores fælles kulturarv, digitaliserer den og stiller den til rådighed for alle interesserede.

Støt vores arbejde – Bliv sponsor

Som sponsor i biblioteket opnår du en række fordele. Læs mere om fordele og sponsorat her: <https://slaegtsbibliotek.dk/sponsorat>

Ophavsret

Biblioteket indeholder værker både med og uden ophavsret. For værker, som er omfattet af ophavsret, må PDF-filen kun benyttes til personligt brug.

Links

Slægtsforskerens Bibliotek: <https://slaegtsbibliotek.dk>

Danske Slægtsforskere: <https://slaegt.dk>

11111111

Indbydelseskrift

til

den offentlige

Afgangsexamen og Hovedexamen

i

Frederiksborg lærde Skole

i Juni og Juli 1855.

Kjøbenhavn.

Indbydelseskrift

til

68

den offentlige

Afgangsexamen og Hovedexamen

i

Frederiksborg lærde Skole

i Juni og Juli 1855.

-
- I. Om Naturhistoriens Værd som Skolefag. Foredrag holdt ved Translocationen i Frederiksborg lærde Skole d. 22 Juli 1854 af Adjunkt G. S. Knæckenborg.
 - II. Skoleefterretninger for Skoleaaret 1854—55 af Dr. H. M. Flemer, Etatsraad, Professor og Skolens Rector.

Kjøbenhavn.

Trykt hos J. C. Scharling.

Om

Naturhistoriens Værd som Skolefag.

Foredrag holdt ved Translocationen i Frederiksborg lærde
Skole d. 22 Juli 1854

af

G. C. Knæckenborg,
Adjunkt.

Det er blevet mig tilladt at tale et Par Ord ved denne Veilighed; men idet jeg træder frem her, maa jeg strax bede Dem om ikke at vente nogen Udtalelse om denne Dags almindelige Betydning; Retten til en saadan tilhører en Værdigere end mig. Det, jeg har at sige, angaaer vel Skolen, men vedrører dog mig mere personlig, idet jeg ønskede at henvende Deres Opmærksomhed paa Spørgsmaalet om det Fags Berettigelse, som jeg er kaldet til at repræsentere her ved Skolen, nemlig Naturhistorien. Det kunde synes overflødigt at tale om dette Fags Berettigelse, da det jo ved en kongelig Forordning er befalet, at der skal undervises og aflægges Prøve deri ved de lærde Skoler; det kongelige Bud maa være dets Berettigelse. Men et hvilket som helst kongeligt Bud har lidt ondt ved at blive gennemført, eller udføres lunkent og derfor ufuldstændigt, naar ikke alle Parter ere enige om Bestimelsen eller Nødvendigheden af Budet, ja det vil endog let træffe paa idetmindste passiv Modstand hos dem, der ansee det for skadeligt. Hvad der gjælder om ethvert kongeligt Bud, kunde ogsaa gjælde om nærværende, og Modstanden kunde her tænkes at komme fra to Sider, enten fra Skolen selv eller fra Disciplekens Børgere, idet det kunde tænkes, at ingen af disse Parter vilde indrømme den nødvendige Tid eller de nødvendige Hjælpe midler til Undervisningen i Naturhistorie, fordi de meente, at den Tid og Kraft, der udtræves til dette

Fag, kunde anvendes bedre. Det er nu saa langt fra, at Naturhistorien ved denne Skole nogensinde har stødt paa nogen Modstand, at jeg tværtimod med Tak maa indrømme, at den har mødt idel Velvillie fra begge Sider. Beredvillig har Skolen indrømmet, hvad der er blevet forlangt, for at den kunde blive udstyret med det nødvendige og ved den første Anstæffelse temmelig kostbare Underviisningsapparat, hvorom Skolens Program iaar har indeholdt Underretning. Ligesaa beredvillig have Disciplenes Forældre eller Bærger indrømmet de nødvendige Hjælpemidler, som maae være i Disciplenes Hænder, for at de kunne lære Naturhistorie, som den bør læres. Men det er derfor en billig Fordring, at de faae at vide, at saavel Statens som deres egne Penge og Disciplenes Tid og Kraft ikke bortkødes til Unytte. Og da det ikke er sjældent, at Naturhistorien støder paa, om end ikke Uvillie, saa dog en Tvivl om dens Berettigelse som Skolefag, saa har jeg grebet denne Leilighed til at forsøge paa forelig at paa-vise, at Naturhistorien i Skolens Organisme har en berettiget Plads, en særegen Opgave med Hensyn paa den Unges Dannelse, en Opgave, som vel ikke kan stilles saa høit som enkelte andre Fags, men som dog er langt fra at kunne kaldes ringe eller ubetydelig. Jeg er derfor saa fri at opholde Dem nogle Diebliffe, idet jeg vil henlede Deres Opmærksomhed paa

Naturhistoriens Værd som Skolefag.

Der høres vel lidt Tale om Naturvidenskabernes Bigtighed og Indflydelse som Middell for den almindelige Dannelse, og denne deres Bigtighed er jo ogsaa til en vis Grad anerkjendt, om end ofte kun ubevidst, idet disse Videnskaber i større eller mindre Omfang ere indførte som Underviisningsfag, ikke blot ved Drengeskoler, men selv ved qvindelige Dannelses-

statter. Men spørges der, hvorpaa da egentlig Naturhisto-
riens Ret som Skolefag berouer, faaer man ofte et u vigtigt
Svar. Nogle mene, at Naturvidenskaberne have tilvundet sig
en saadan Plads i Literaturen, at intet dannet Menneſte bør
være uvidende om deres Indhold. Men hvis en Videnskabs
Berettigelse som Skolefag alene laa deri, at den gjør sig
gjældende i Literaturen, da maatte flere Videnskaber, saasom
Politik og Statslære, rationel Agerdyrking o. fl. med samme
Ret optages; men derom har der jo hidtil ikke været Tale.
Sagen er nemlig den, at en Videnskab ikke er berettiget i
Skolen, blot fordi den forøger vor Vid en; thi Vid en i og
for sig, især megen Vid en, er af tvivlsom Værd, naar denne
Vid en ikke tillige uddanner en Side af Aandens Evner, som
ellers vilde forblive udyrket. Hvis det altsaa ikke gjaldt om
Naturhistorien, at den danner i en vis Retning, vilde den
være uberettiget i Skolen; ja selv om det indrømmedes, at
Naturhistorien danner, men det kunde paavises, at denne
samme Dannelse kunde erhverves paa en bedre og lettere
Maade igjennem et andet Fag, som ifølge sin Natur var
mere skiftet dertil, da vilde dog Naturhistorien være overcom-
plet og altsaa kun tidspildende. I Følelsen heraf griber
man gjerne en anden Udvei og siger, at det er af saa stor
praktisk Nytte i Livet at kunne Naturhistorie, fordi man har
saa rig Anvendelse for denne Kundskab i saa mange daglige
Livets Forhold, at man gjør de Unge en sand Tjeneste ved
at meddele dem en saadan. Dette kan nu til en vis Grad
være sandt, skjøndt i langt ringere Grad, end man gjerne troer,
fordi den anvendte Naturhistorie ikke vedkommer Skolen;
men hertil kan atter svares, at den blotte Nytte af et Skole-
fag ikke giver det Berettigelse; thi i saa Fald vilde meget
Andet have større Ret end Naturhistorie, og var Nytten det
bestemmende i denne Henseende, da var Latin og Græsk uden

Berettigelse, og alle latinske og græske Forfattere maatte af-
 staves af Skolerne. Men naar Ingen, idetmindste Ingen,
 der forstaaer sig lidt derpaa, prædiker en Udryddelseskrig imod
 de græske og romerske Forfattere, saa ligger Grunden dertil i
 Anerkjendelsen af, at Bestjæftigelsen med de gamle Sprog
 har en dannende Indflydelse af høieste Betydning, hvorpaa
 jeg dog ikke her skal indlade mig, men gaae over til at for-
 søge paa at paavise, at Naturhistorien har en lignende, om end
 ikke saa betydningsfuld aandsdannende Kraft i sig.

At ogsaa Legemet og dets Egners Udvikling har sin Be-
 rettigelse i Skolen, det anerkjendte Oldtiden, idet den gjorde
 Gymnastiken til en betydningsfuld Deel af Underviisningen,
 og det anerkjendes jo ogsaa i alle Skoler i vore Dage. Men
 den høieste Virksomhed af Legemet, Sandsoningen, hvorigjennem
 den ydre Verden kommer til vor Bevidsthed, hvor Legeme og
 Aand træffe sammen, saa det er umuligt at sige, hvad der
 er meest virksomt, Legemet eller Aanden, denne Legemets
 høieste Virksomhed vilde uden Naturhistorien komme til at
 savne sin Uddannelse. Naturhistorien lærer nemlig den Unge
 at bruge sine Sandser, navnlig den Sands, hvorigjennem de
 fleste sandfælige Phænomener opfattes, Diet. At see og see
 er nemlig to Ting; thi ogsaa i det reent Legemlige gjælder,
 hvad der oprindeligt er sagt om det aandelige Syn, at Mange
 have Dine at see med og see dog ikke. Til ret at see hører
 nemlig ikke blot at faae et almindeligt Indtryk af en Gjen-
 stand, saa at den til Rød kan gjenkjendes, naar man atter
 seer den. Til ret at see en Gjenstand hører at opfatte den
 i alle dens Enkeltheder, samle disse Enkeltheder til et Total-
 billede og gjøre dette saaledes til sin Eiendom, at det kan re-
 produceres. Men en saadan Jagttagelse af sit Stof
 fordrer netop Naturhistorien, og derfor kan det siges, at den
 skjærper Jagttagelseevnen, ikke blot for Natur-

phænomenerne, men ogsaa for hele den øvrige objective Verden; thi det *Vie*, der eengang er skjærpet i een Jagttagelsesretning, vil ogsaa være det i andre Retninger, hvor Talen er om noget sandfælig Jagttageligt. Og at en saadan Uddannelse af Sandse- og Jagttagelsesønnen har sin store Betydning i den almindelige Dannelse, troer jeg ikke, at Nogen vil nægte. Men uden Naturhistorie vilde denne Uddannelse komme til at savnes. Thi vel kunde det siges, at Livet selv underviser i denne Retning; men Livets Underviisning er for mangfoldig og umethodisk og det overlader Alt til det enkelte Individ, hvor Talen er om med Bevidsthed at samle de gjorte Erfaringer under fælleds Begreber; desuden maa det erindres, at det netop er Skolens Opgave at regulere og methodisk at lede den Unges aandelige Liv. Skolelivet skal netop være Blomsten af det i den Unge sig rørende og udfoldende aandelige Liv, dets høieste Kraftyttring, og faaer en Livsyttring ikke Lov til at udtale sig igjennem et Skolefag, fordi intet Fag tilsteder en saadan Udtalelse, da vil denne Livsyttring, netop fordi den savner sit Organ i Skolen, efterhaanden blive tilbagebrængt ogsaa udenfor Skolen. Men af de andre Underviisningsfag kan intet siges at uddanne denne Side af Sjælens Virksomhed, eftersom de alle ere mere eller mindre Abstractioner, hvor kun Tanke, Reflexion eller Phantaste ere virksomme. Vel beskæftiger ogsaa Grammatiken og Sprogunderviisningen i det Hele sig med sandfælig jagttagelige Former. Men ligesom disse ere Producter af menneskelig Aandsvirksomhed, saaledes blive de ogsaa og maae blive behandlede som saadanne i Sprogunderviisningen, saa at Eftertrykket bliver lagt paa at see bort fra Formen og t æ n k e paa den Tanke, som Formen er Udtrykket for. Ogsaa Mathematiken beskæftiger sig med Former; men om disse gjælder det Samme, at de anskuelige Former ere det mindre Vigtige, naar blot Tanken

om Formen er der. Dette sees bedst, naar man lægger Mærke til, at en misdannet Cirkel f. Ex. fortræffelig lader sig benytte til at føre et Beviis, fordi den ideale Cirkel eksisterer i Phantastien, medens den faktisk givne altid kun tilnærmelsesviis svarer til Idealet; ja man kan jo endog sige, at den ideale Cirkel overhovedet slet ikke eksisterer paa noget Punkt i hele Universet. Det eneste Fag, som beskæftiger sig med tydelig anstuelige Former for deres egen Skyld, er Geographien. Men de Former, den beskæftiger sig med, saasom Landes Omrids o. s. v., staae som mere tilfældige og lade sig ikke føre tilbage til visse Love, ialtfald kun igjennem Geologien og da kun i store Træk; de geographiske Former savne derfor en Fordeel, som Naturhistoriens har, og hvorom jeg om lidt skal tale. Vilde man derfor udelukke Naturhistorien af Skolen og kun holde sig til de andre Fag, vilde den Unges Aand let udvikles eensidigen; thi ved den idelige Beskæftigelse med Ideer og Abstractioner vilde Aanden udsættes for at forfalde til at rugge over sig selv og sine egne Producter, uden Interesse for den faktisk eksisterende Verden og dens Liv. Og naar der tidt klages over, at der i de sociale og politiske Spørgsmaal gjør sig en eensidig ideal, doktrinær Mening gjældende, som ikke vil respektere de faktisk givne Tilstande, men vil sætte sine Ideer igjennem, enten de saa passe eller ikke paa et givet Standpunkt af Udviklingen, saa er det maaskee berettiget, naar en høitaget Pædagog, Prof. Lange, i sit Skrift „Skolen og Livet“ for en Deel henter Forklaringen til denne Mening i en eensidig Opdragelse til Reflexion og søger et Correctiv derimod i de fysiske Discipliner. Saameget er vist, at Naturhistorien fordrer, at man skal tage det givne Naturphænomen, saaledes som det nu eengang er, med en vis Hengivelse gjøre Afkald paa sig selv og sin egen subjective Speculation eller forudfattede Mening og leve sig ind i den

eksisterende, faktisk givne Form. Men er Sindet igjennem Naturen vænnet til en saadan sig hengivende Jagttagelse, da vil det ogsaa have lært at respektere andre Livets Forhold i deres Facticitet.

Men endnu en anden Betragtning gjør sig gjældende, hvoraf det vil fremgaae, at Naturhistorien har en dannende Kraft. Det er nemlig saa langt fra, at Naturhistorien udelukker Reflexion, at den tværtimod af sig selv fremkalder en sund og for den Unge let tilegnelig Reflexion. Man maa nemlig erindre, at de enkelte Phænomener, hvormed Jagttagelsen begynder, ikke faae Lov til at staae isolerede, men at de ifølge deres større eller mindre Overeensstemmelse samles i Grupper, Familier, Ordener o. s. v., med andre Ord, at de danne et System. Men for at forstaae dette System, maa Disciplen see endnu noiere til og vænne sig til at abstrahere; han kan nu ikke blive staaende ved blot at iagttage alle Enkelthederne ved den enkelte Naturform, men maa i de mange Former sondre det Fælles ud fra det Særegne, det Almindelige fra det Characteristiske, og skjelne det Constante i alle beslægtede Former fra det Varierende, det Vigtige fra det Uvigtige, med andre Ord: han maa selv være virksom ved Dannelsen af Systemet; thi dette kommer ikke til ham som noget Færdigt, eftersom han begyndte med de enkelte Former; paa ethvert Punkt kan han selv overbevise sig om, at man ikke gaaer vilkaarlig frem i Dannelsen af Systemet, idet han med egne Dine kan kontrollere dets Rigtighed. Men et saa fatteligt og haandgribeligt System tilbyder ingen anden Underviisningsgjenstand. Vel have ogsaa Grammatikken og Mathematikken deres Systematik; men her kan atter siges, at vel ere disse Systemer sande, men de ere dog meer eller mindre af den Bestaafenhed, at de maae tilegnes igjennem en reen Reflexion. Naar vi altsaa betænke, at Naturhistorien

aabner den Unges Die for, hvad et System vil sige, og at intet andet Underviisningsfag gjør det paa en saa simpel og fattelig Maade, troer jeg, at man vil forsone sig med de undertiden temmelig lange Navnerækker med deres Afdelinger, Underafdelinger o. s. v., til Grund for hvilke ligger en systematisk Nødvendighed.

Men selv om det nu indrømmes, at saavel denne Sagtagelse af enkelte Phænomener og Beskrivelse af deres Former, som den derpaa følgende Systematisering havde sin Indflydelse paa Aandssevnernes Dannelse i en vis Retning, kunde man dog gjøre den Indvending, at dertil kunde anvendes hvilket som helst Gjenstande, saasom Redskaber, dannede af Menneſſehaand, idet man fordrede en Beskrivelse af dem og derpaa bragte dem i System. Heri kunde vistnok ligge en vis Aandsgymnastik; men jeg maa dog paa Naturformernes Begne gjøre Paastand paa, at deres Værd i saa Henseende staaer høiere. Man maa nemlig erindre, at Naturformerne ikke ere blot og bar Former, men have et Indhold, et Liv, og her fremtræder en ny Opgave for Naturhistorien, nemlig at paavise den skønne Harmonie, der finder Sted imellem Form og Indhold, Organerne og det Liv, de skulle tjene, eller almindelig udtrykt imellem Middel og Formaal. Og medens vi ofte med Sorg vende Blikket bort fra mangt et forqvælet Forhold i Livet og med Anger maae betragte mangan en forfeilet Retning i vort eget Liv, naar vi først have faaet Diet op for Contrasten imellem de givne Evner og det Præsterebe, mellem Idealet og vor egen Ufuldkommenhed, eller rigtigere sagt vor egen Syndighed — saa gaae vi aldrig utilfredsstillede bort fra en Naturform. Thi en ophøiet Simpelhed i Anvendelse af Midler — Plan, Hensigtsmæssighed, med eet Ord Viisdom og i de fleste Tilfælde Skjønhed lyser os imøde paa ethvert Punkt, og det hvad

enten vi betragte den enkelte Organisme eller vi betragte Naturen som et stort Hele. Og medens saa mangt et Forhold i Livet taber i Skjønhed ved et noiere Eftersyn, saa er her det Omvendte Tilfældet; thi jo noiere en Naturform betragtes, desto skjønnere bliver den. Men at Betragtningen af en saadan Viisdom, Harmonie og Skjønhed maa indvirke dannende og forædlende paa Gemyttet, deri ville vistnok Alle være enige.

Vi have saaledes seet, at Naturhistorien begynder med at uddanne Sandheden, derpaa fremkalder en sund og naturlig Reflexion, og endelig saae vi, at den maa virke forædlende paa Gemyttet. Men vi staae her paa et Vendepunkt, hvor Naturhistorien viser udover sig selv, til noget Høiere og Bedre end den selv, nemlig Religionen. Vel høres der tidt Tale om, at de to Videnskaber, Naturhistorie og Theologie, er uforsonlige Fjender; men jeg deler ikke denne Mening. Vil Naturhistorikeren sige, at saa er jeg en daarlig Naturhistoriker, eller Theologen, at saa er jeg en daarlig Theolog, da skal jeg villig indrømme Paastanden, men ikke Forudsættningen, hvoraf der slutes. Paa det Trin, jeg indtager, det være nu saa lavt det være vil i begge Retninger, holder jeg fast paa Pauli Udsagn, at Universet er en Guds-aabenbaring, vel en usfuldstændig, der kun aabenbarer Guds Almagt, Viisdom og Godhed, men dog en Aabenbaring, der for Hedningene skulde være og for os kan være en Opdrager til Christum. Ogsaa denne Side af Naturhistorien er værd at agte paa; thi derved indrømmer den, at den ikke er en Bidden, der kan hvile salig i sig selv, men der vækker en Higen i Sindet opad til Afkøbningens Ophav, der ikke har indstrænket sig til at aabenbare sig som den almægtige, vise og gode, men ogsaa som den retfærdige og naadige Gud. Thi herom tier Naturen, den vækker kun Længsler og Aensler, men

kan ikke selv tilfredsstille dem, og den træder af for at overlade Pladsen til Religionen. Og saaledes opfylder Naturhistorien, hvad der er Pligt for Enhver i Livet, nemlig at have et Formaal i sig selv, dog ikke egenfjærlig, men tillige resigneret at være Middel for et høiere Formaal, i dette Tilfælde det Høieste, det religiøse Liv, hvis Endemaal er Livet i Christus.

Og hermed være Naturhistorien anbefalet til Alles fremdeles Velvillie, ikke blot deres, med hvem jeg fremdeles skal arbejde i dette Fag, men ogsaa deres, der nu have afsluttet et Skolekursus deri, saavel som de Manges, der enten directe eller indirecte kunne bidrage til, at Naturhistorien kan bære Frugt og tilfredsstillende løse den Opgave, den har som sær-egent medvirkende Organ i Skolens Organisme.

Efterretninger

om

Frederiksborg lærde Skole

for Skoleaaret 23 Aug. 1854—22 Aug. 1855

af

Dr. H. M. Flemmer,

Statsraad, Professor og Skolens Rector.

Afgangsexamen.

S Overensstemmelse med Ministerialskrivelse af 10 Juni 1854 afholdtes den skriftlige Deel af Afgangsexamen for 1854 ved Frederiksborg lærde Skole d. 23—26 Juni. Opgaverne, som sendes under Forsegling fra Ministeriet for Kirke- og Underviisningsvæsenet, vare følgende.

Lydsk Stiil.

Da de nordiske Nationer toge det romerske Riges Provinser i Besiddelse, bestode de af lutter frie Mennesker, der af frivillig Beslutning havde tiltraadt det Forbund, som gik ud paa Erobring, og, idet de toge lige Deel i Krigens Arbejder og Farer, havde en lige Ret til de Lande, der vare Felttogets Løn. Enkelte Hobe adløde en Høvding's Befalinger, mange Høvdinge med deres Hobe en ¹⁾ Feltøverste eller Fyrste, der anførte Hæren. Der gaves altsaa, ²⁾ under lige Frihed, tre forskiellige Stænder, og efter denne Standsforskjel, maatte ogsaa efter den udviste Tapperhed, faldt nu ogsaa Lodderne ud ved Landedelingen. Enhver fri Mand fik sin Andeel, Høvdingerne en større, Hærføreren den største; men frie, som Besiddernes Personer, vare ogsaa Eiendommene, og hvad der blev tilkiendt En, blev hans for bestandig, med fuldkom-

1) Feldhauptmann.

2) bei.

men Uafhængighed. Det var hans Arbeides Løn og Tjenesten, der gav ham en Ret dertil, var allerede ydet.

Sværdet maatte forsvare, hvad Sværdet havde ³⁾ vundet, og til at beskytte det Erhvervede var den enkelte Mand ligesaa lidet i Stand, som han enkelt vilde have erhvervet det. Det krigeriske Forbund maatte altsaa heller ikke i Freden falde fra hinanden. Hovdingerne og Hærførerne vedbleve og ved indtrædende Nødstilfælde stod den nu bosatte Nation strax kampfærdig ligesom paa det første Indfalds Tid. Fra enhver Landbesiddelse var den Forpligtelse uadskillelig at yde ⁴⁾ Hærsfølge, det er, med den behørigte Udrustning og et passende Følge at støde til det almindelige Forbund, som forsvarede det Hele.

Udarbejdelse i Modersmaalet.

Hvorledes er Samvæmmet mellem Menneskene i dette Aarhundrede blevet lettet ved Opfindelser?

Latinsk Stil.

Lucian, en græsk Skribent fra det andet Aarhundrede efter Kristus, har iblandt meget Andet skrevet „Dødes Samtaler“, i hvilke han paa en vittig og skientefuld Maade indfører bekendte Mennesker fra forskjellige Tider og Stæder forhandlende i Underverdenen om Ting, der passe til deres Characterer og Bedrifter i Oververdenen. I en af disse Samtaler opdigter han, at Alexander og Hannibal komme til Minos for at bede ham at afgjøre en Strid, de have, om hvem af dem den første Rang imellem Felt herrer tilkommer. Tillige indfinder Scipio Africanus den Eldre sig. Hannibal tager

³⁾ eringen.

⁴⁾ Hærsfølge.

først Ordet og fremstiller, hvor store Bedrifter han har udført med en ikke stor Hær, idet han kæmpede ikke imod bløddagstige og feige Måter, men imod de haardføre og tappreste Folk. Derpaa udvikler Alexander, at han, efter at være som Ungling draget ud fra et lidet Rige, har undervundet det første Herredømme, som Mennesker nogenstunde have stiftet, er trængt frem til forhen ukiendte Lande, og, efter at have overvundet de største Vanskeligheder og Farer, er død ubesejret. Da nu Minos betænker sig, ¹⁾ lægger Scipio sig imellem og erklærer, at han viger for Alexander og hans Bedrifteres Underværker, men at han ikke kan taale, at Hannibal, hvem han har overvundet, foretrakkes for ham. Minos giver Scipio Medhold og tildeler Alexander den første Plads imellem store Hærførere, Scipio den anden; Hannibal byder han at være tilfreds med den tredje. Maaffee vil Rogen sige, at det let sees, at Grækeren har været ²⁾ gunstigere stemt for den græske Konge end for Carthaginienseren.

Latinsk Version.

(Ex oratione Romæ belli socialis tempore in iudicio habita. Orator ostendit, malorum et improborum civium Romanorum consiliis et promissis socios ad arma capienda concitatos esse; alioqui non ausuros fuisse tantum bellum movere.)

Quibuscum bellum geramus, iudices, videtis; cum sociis, qui pro nobis pugnare et imperium nostrum nobiscum simul virtute et industria conservare soliti sunt. Hi quum se et opes suas necessario norunt, tum vero nihilo minus propter propinquitatem et omnium rerum societatem, quid populus Romanus viribus et armis posset, scire et existimare poterant.

1) intervenio.

2) faveo.

Hi si ipsi per se deliberassent, quæso, quæ res erat, qua freti bellum contra nos suscipere conarentur, quum multo maximam sociorum partem in officio manere intelligerent, quum sibi non multitudinem militum, non idoneos imperatores, non pecuniam publicam præsto esse viderent, non denique ullam rem, quæ pertineret ad bellum administrandum? Si cum finitimis de finibus bellum gererent, si totum certamen in uno proelio positum putarent, tamen omnibus rebus instructiones ac paratiores venirent, nedum illud imperium orbis terræ, cui omnes gentes, reges, nationes partim vi, partim voluntate concesserunt, quum aut armis aut beneficiis a populo Romano superati essent, ad se transferre tantulis viribus conarentur. Nulla igitur re inducti, nulla spe freti arma sustulerunt? Quis hoc credat, tantam amentiam quemquam tenuisse, ut imperium populi Romani tentare auderet nullis copiis fretus? Ergo aliquid fuisse occultæ spei necesse est. Id quid aliud, nisi hoc, quod dico, potest esse?

Geometrisk Opgave.

I et Triangel ere de fra Toppunkterne paa de modstaaende Sider nedfældte Høider proportionale med tre givne Tal m , n , p . Deraf skulle Trianglets Vinkler bestemmes.

Exempel. $m = 3$, $n = 4$, $p = 5$.

Arithmetiske Opgaver

(begge Opgaver forlanges løste).

1. Hvilken Ligning maa finde Sted imellem tre Tal P , Q , R , saa at enhver af dem er bestemt ved de to andre, naar de som Led saavel i en arithmetisk Række (Differentserække) som ogsaa i en geometrisk Række (Quotientrække) skulle svare til de samme tre Indices p , q , r ?

2. Naar Folkemængden i et Land i en Række af n Aar voxer i et Forhold, som, foranderligt med Aarene, er betegnet

$t_1, t_2, t_3 \dots t_n$, hvilket uforanderligt aarligt Middelforhold t vilde i de n Aar have givet Folkemængden den samme Tilvæxt?

Exempel. $n = 40, t_1 = t_2 = t_3 \dots = t_{30} = 0,0065, t_{31} = t_{32} \dots = t_{40} = 0,0076.$

Da Underviisningsinspecteuren var forhindret fra at overvære Afgangsexamens mundtlige Deel, og det var overladt Skolens Rector med Hensyn hertil at anordne det Fornødne, blev denne Deel af Proven holdt i Forbindelse med Skolens Hovedexamen i Tiden d. 10—19 Juli efter det i forrige Aars Skolesterreminger aftrykte Schema. Til Afgangsexamens sidste Deel indstillede sig de 6 Disciple i VII Cl., som i Aaret 1852 havde underkafstet sig dens første Deel, nemlig Ernst Christian Schebel, Joachim Sigismund Ditlev Knuth, Jens Paulsen Jørgensen, Peder Nielsen, Diderik August Raaschou og Søren Peter Wilhelm Albrethsen; til dens første Deel indstillede sig 7 af Disciplene i VI Cl., nemlig Henrik Carl Alexander Lassen, Hans Christian Holch, Carl Arnold Leopold Heise, Ole Frederik Emil Fensmark, Louis Beethoven Jessen, Thorvald Philip Landsperg og Alexander Niels Lorenzen Hansen; den 8de Discipel i VI Cl. Christopher Joachim Baldemar Landsperg var ved langvarig Dienstygdhed forhindret i at underkafte sig Examen. De andre 7 Disciple i VI Cl. bleve efter Resultaterne af Afgangs- og Hovedexamen opslottede i VII Cl.; A. N. E. Hansen dog med Protest fra Overlærer Holmstedt. Til Universitetet afgif Ernst Christian Schebel med 5 Ug., 6 Mg., 2 G., foruden 1 Mg. for Hebraiff (Talværdi 92 Points);

Joachim Sigismund Ditlev Knuth og Jens Paulsen Jørgensen, hver med 8 Mg. og 4 G. (Talværdi 81 Points); Diderik August Raaschou med 4 Mg. og 9 G. (Talværdi 73 Points); Peder Nielsen med 2 Mg., 8 G. og 3 Tg. (Talværdi 57 Points), og Søren Peter Vilhelm Albrethsen med 2 Mg., 8 G., 2 Tg. og 1 Mdl. (Talværdi 49 Points). Til Første Charakter kræves en Talværdi af i det Mindste 79 Points, til Anden af 41 Points. Det fuldstændige Resultat af Afgangsexamen for 1854 sees af efterstaaende Schema, der for de 6 Hæders Bedkommende tillige indeholder de dem ved Afgangsexamens første Deel i 1852 tilkjendte Charakterer.

Examinanderne.	Afgangseramens første Deel.				Afgangseramens anden Deel.										Skrift.
	Talff.	Gramm.	Geographi.	Mathematikk.	Dansk.	Latin Færdig.	Latin mundtlig.	Græsk.	Religion.	Historie.	Kristneell.	Geometri.	Matemat.	Hovedkarakter.	
E. Chr. Schebel.	Mg.	G.	Ug.	Mg.	Mg.	G.	Mg.	Ug.	Ug.	Ug.	Mg.	Mg.	Ug.	Første Char. Nr. 1.	Mg.
J. S. D. Knuth	G.	Mg.	Mg.	Mg.	Mg.	G.	Mg.	G.	Mg.	Mg.	G.	G.	Mg.	Første Char. Nr. 2.	
J. P. Jørgensen	G.	Mg.	Mg.	Mg.	G.	G.	Mg.	Mg.	Mg.	Mg.	G.	G.	Mg.	Første Char. Nr. 3.	
P. Nielsen	G.	Ug.	Mg.	G.	G.	G.	Mg.	G.	G.	Ug.	Ug.	G.	G.	Anden Char. Nr. 5.	
D. A. Kaaschou .	G.	G.	G.	G.	G.	G.	Mg.	G.	G.	Mg.	G.	Mg.	Mg.	Anden Char. Nr. 4.	
S. P. V. Albrethsen	G.	G.	Mg.	Mg.	G.	Md.	G.	G.	Ug.	Ug.	G.	G.	G.	Anden Char. Nr. 6.	
S. C. A. Lassen .	Mg.	Ug.	Mg.	Mg.											
S. Chr. Solch . .	Mg.	Mg.	Ug.	Mg.											
C. A. L. Zeise . .	Mg.	Mg.	Ug.	Mg.											
O. S. E. Fensmark	Mg.	Mg.	Mg.	Ug.											
L. B. Jesen . .	G.	Mg.	G.	Mg.											
T. P. Landsberg	Mg.	Mg.	Mg.	Mg.											
A. N. L. Samsen	G.	Mg.	G.	G.											

Underviisningen. Lærerne.

I Lærerpersonalet ere ingen Forandringer indtrufne. Under 24 Febr. 1855 blev hidtilværende Characteriseret Overlærer Holmstedt udnævnt til virkelig Overlærer. I Medfør af Loven af 28 Martz 1855 ere, med Undtagelse af Rector, som allerede tidligere var ascenderet til høieste Rectorgage, 2200 Rdlr., alle de øvrige Lærere ascenderede til høiere Gager, saaledes som følger: Overlærer Ostermann 1200 Rdlr.; Overlærer Holmstedt samt Adjunkterne Königsfeldt og Lowsen hver 1000 Rdlr.; Adjunkterne Børre og Reinhardt hver 800 Rdlr., og Adjunkterne Knædenborg og Hertel hver 600 Rdlr. Lektionstabellen og Fagfordelingen er bibeholdt usforandret fra forrige Skoleaar, blot at Hebraisk i VII Cl. kun har havt 2 Timer, da der kun har været eet Parti, som ønskede Underviisning i dette Fag. Da Adjunkt Børre, som hidtil havde været overdraget Underviisningen i Gymnastik, ønskede at fritages herfor, har denne Underviisning siden 1 Oct. været overdraget til Bagtmester Baadstrup af den her cantonnerende Eskadron af 3die Dragonregiment, saaledes at Adjunkt Børre samtidigt blev antaget til Gymnastikinspecteur. Til nærmere Oversigt aftrykkes efterstaaende Lektionstabel og Fagfordeling.

Lectiønstabel.

	VII Cl.	VI Cl.	V Cl.	IV Cl.	III Cl.	II Cl.	I Cl.	Summa ugentlige Timer
Danff	2	2	2	2	3	5	6	22
Tydfk	"	4	2	2	3	5	6	22
Franff.	"	2	3	2	2	6	"	15
Latin	10	9	10	10	10	"	"	49
Græff	6	5	5	5	"	"	"	21
Religion	2	2	2	2	2	3	3	16
Hiftorie	3	3	3	3	3	3	4	22
Geographi . . .	"	1	1	1	1	1	3	8
Mathematik. . .	8	4	4	4	4	4	4	32
Naturlære . . .	4	"	"	"	"	"	"	4
Naturhiftoire .	"	2	2	2	3	3	3	15
Skrivning . . .	"	"	"	1	3	4	5	13
Gymnastik. . .	—	—	—	—	—	—	—	5
Hebraiff	2	"	"	"	"	"	"	2
Sang.	—	—	—	—	—	—	—	4
Ugentlige Timer	34	36	36	36	36	36	36	

3 Mathematik er VII Cl. deelt i 2 Afdelinger, hver med 4 Timer. Ved Sangunderviisningen, hvor VII Cl. er dispenseret, men i Dvrigt Classeinddelingen ikke kan følges, har hver Deeltagende 1 Time; ved Gymnastikunderviisningen, hvor hvergang 2 à 3 Classer ere combinerede, har VII Cl. 1 Time, de andre hver 2 Timer.

Fagfordeling.

Rector Latin og Græff i VII Cl. . . . 16 Timer ugentligt.
Overlærer Oftermann Latin i VI og

V Cl., Græst i VI Cl.	24	Timer	ugentligt.
Overlærer Holmstedt Physik i VII Cl., Mathematif i VII—IV Cl.	24	—	—
Adjunkt Rønigsfeldt Hebraist i VII Cl., Historie i VII—V Cl., Geo- graphi i VI og V Cl., Skriv- ning i IV—I Cl.	26	—	—
— Lowsen Tydst i VI—III Cl., Historie og Geographi i III— I Cl.	26	—	—
— Borre Religion i VII—I Cl., Danst i VII—V Cl., Fransf i VI—III Cl.	31	—	—
— Reinhard Latin i IV og III Cl., Græst i V og IV Cl., Historie og Geographi i IV Cl.	34	—	—
— Rnæftenborg Naturhistorie i VI—I Cl., Mathematif i III —I Cl.	27	—	—
— Hertel Danst i IV—I Cl., Tydst i II og I Cl., Fransf i II Cl.	33	—	—
Bagtmester Baadstrup som Gymnastif- lærer	5	—	—
Skolelærer Grølev som Syngelærer	4	—	—

Sædvanlig Ertragodtgjørelse af 1 Rdlr. 24 St. maa-
nedlig for hver Time, de læse over 24 Timer, er tilstaaet de
Herrer Rønigsfeldt, Lowsen, Borre og Reinhard, ligesom
ogsaa de Herrer Rnæftenborg og Hertel for hver Time, de
læse over 26 om Ugen.

Disciplene.

Disciplenes Antal var ved Slutningen af forrige Skoleaar 72. Af disse afgik, som ovenfor nævnt, 6 til Universitetet. 8 nye Disciple optoges; flere anmeldte maatte som aldeles umodne afvises. Efter Hovedexamen eller i Aarets Løb udmældtes 9 Disciple, 1 af V Cl., 6 af IV og 2 af III Cl., i det Hele for at forlade Studeringerne; Endeel af dem vare fra først af udstuderende og udgik efter deres Confirmation. Frequentien er derefter for Tiden 65. En Liste over Disciplene i den Orden, hvori de efter sidste Maanedscensur sidde i Classerne, tilføies med Forældrenes Navne og Stilling i Parenthes.

VII Klasse.

- 1) Carl Arnold Leopold Heise (Prof. Pastor Heise i Birkerød).
- 2) Henrik Carl Alexander Lassen (Proprietair Lassen paa Fredensborg).
- 3) Hans Christian Holch (Skolelærer Holch i Gandsøse).
- 4) Peter Thorolf Martinus Galskjot (Slotspræst Galskjot i Frederiksberg).
- 5) Ole Frederik Emil Fensmark (Kammerherre, Adjutant hos Kongen, Oberst v. Fensmark i Farum).
- 6) Thorvald Philip Landsperg (Stovriber Landsperg paa Dæmpegaard).
- 7) Louis Beethoven Jessen (Beinspecteur Jessen i Slagelse).
- 8) Eduard Alfred Berner (afd. Generalconsul Berner i Tunis).
- 9) Carl Ernst Alexander Fensmark (Broder til Nr. 5).

- 10) Alexander Niels Lorenzen Hansen (Garver Hansen i Hillerød).
- 11) Henrik Steffens Helms (Pastor Helms i Esbønderup).

VI Klasse.

- 1) Wilhelm Carl Ravn (Regimentechirurg Ravn i Helsingør).
- 2) Caspar Peter Spang (Garver Spang i Hillerød).
- 3) Michael Clausen (forrige Assessor Clausen paa Trø).
- 4) Christopher Joachim Baldemar Landsberg (Broder til Nr. 6 i VII Cl.).
- 5) Peter Louis Stricker Gulstad (Controlleur Gulstad ved Drefunds Toldkammer).
- 6) Laurits Eiler Gunnarsen (Kobbersmedmester Gunnarsen i Hillerød).
- 7) Ferdinand Hans Henrik Verche (Kammerherre Verche i Hillerød).

V Klasse.

- 1) Sigfred Diderik Svanberg Rump (Garmester Rump i Hillerød).
- 2) Niels Hansen Schou (Branddirecteur Schou i Hillerød).
- 3) Thomas Nicolai Lopp Nielsen (Pastor Nielsen i Kamlose).
- 4) Christian Arnold Conrad Wincken (Kjøbmand Wincken i Hillerød).
- 5) Knud Arent Larsen Brendstrup (Kjøbmand Brendstrup paa Frederiksværk).
- 6) Oscar Harald Biggo Emil le Normand de Bretteville (afd. Kammerjunker, Byfoged le Normand de Bretteville i Ebeltoft).

- 7) Michael Frederik Kamman Blichfeld (Provst Blichfeld i Veiby).
- 8) Carl Julius Ubdall (Overauditeur Ubdall i Kjøbenhavn).
- 9) Johannes Balthasar Gebhard Obelitz (Skovrider Obelitz i Noddebo).
- 10) Gotthelf Carl Andreas Duf Hørup (Skolelærer Hørup i Thorupmagle).

IV Klasse.

- 1) Carl Biggo Valfred Levinsohn (Slagtermester Levinsohn i Helsingør).
- 2) Elias Marcusen (belgisk Consul, Grosferer Marcusen i Helsingør).
- 3) Hans Hermann Julius Reinsholm (Godsforvalter Reinsholm paa Arresødal).
- 4) Axel Lange (afd. Hof- og Stadsretsprocurator F. M. Lange i Kjøbenhavn).
- 5) Christian Andreas Nyholm (Skovrider Nyholm paa Jagerspræis).
- 6) Otto Peter Frederik Baldemar Kjeldahl (Districtslæge Kjeldahl paa Jagerspræis).

III Klasse.

- 1) Laurits Otto Christian Ottesen (Teglværkseier Ottesen ved Hillerød).
- 2) Theodor Nicolai Brendstrup (Broder til Nr. 5 i V Cl.).
- 3) Carl Wilhelm Christian Nabye (Kjøbmand M. N. N. Nabye i Hillerød).
- 4) Christian Peter Margius Petersen (Cancelliraad, Hospitalkforstander Petersen i Hillerød).

- 5) Hans Peter Møller (Stedfader, Billedhugger Jahn i Hillerød).
- 6) Johan Peter Frederik Nieper (Fuldmægtig Nieper i Hillerød).
- 7) Wilhelm Christian Rudolf Königsfeldt (Adjunkt Königsfeldt i Hillerød).
- 8) Frederik August Hansen (afd. Forpagter Hansen paa Torstedlund).
- 9) Alexander Jochum Suhr Gulstad (Skibsklarerer Gulstad i Helsingør).
- 10) Hans Arng (Colonibestyrer Arng i Grønland).
- 11) Georg Henrik Wilsbech (Proprietair Wilsbech i Neiede).
- 12) Jean Henry William August la Cour (Pastor la Cour i Helsingør).
- 13) Hans Baldemar Arng (Kammerraad Arng i Hillerød).
- 14) Hans Adolf Lund (Provst Lund i Tjæreby).

II Klasse.

- 1) Christoffer Julius Goldschmidt (Uhrmager Goldschmidt i Hillerød).
- 2) Peter Ludvig Hertel (Pastor Hertel i Haarslev).
- 3) Just Christian Andresen (Godsforvalter Andresen paa Krabbesholm).
- 4) Theodor Christian Mogens Petersen (afd. Brændeviinsbrænder N. Petersen i Hillerød).
- 5) Frits Carl Olsen (kongelig Mundstjænk Olsen).
- 6) Jørgen Daniel Bruhn (Skovfoged Bruhn i Strøgaardsvang).
- 7) Andreas Frederik Mandix Schou (Broder til Nr. 2 i V Cl.).
- 8) Christian Georg Drøseff (Kjøbmand Drøseff i Hillerød).

- 9) Hans Peter Mandix Schou (Broder til Nr. 2 i V Cl.).
- 10) Hans Hermann Theodor Mogens Petersen (Broder til Nr. 4 i III Cl.).
- 11) Christian Erik Emil Heilmann (Gjæstgiver Heilmann paa Frederiksværk).

I Klasse.

- 1) Peter Werner Nielsen (Understutmester Nielsen i Frederiksborg).
- 2) Wilhelm Charles Thejll (Forpagter Thejll paa Idalund).
- 3) Hans Christian Carl Frederik Anthon Molbech (Skolelærer Molbech i Farsø).
- 4) Wilhelm Lund (Broder til Nr. 14 i III Cl.).
- 5) Georg Arnold Christian Frederik Arng (Broder til Nr. 10 i III Cl.).
- 6) Bendt Cornelius Christoph Frederik Ewertsen (Kammeraad Ewertsen i Hillerød).

Stipendier og Gratistpladser.

Af Skolens eget Stipendiefond er der for i Aar bevilget et Beløb af 285 Rdlr., nemlig H. C. A. Lassen og H. Chr. Holdt hver en Portion paa 50 Rdlr.; A. N. L. Hansen, M. Clausen og Chr. A. C. Wineken hver en Portion paa 35 Rdlr.; C. P. Spang, S. D. S. Rump, J. B. G. Obelig og A. Lange hver en Portion paa 20 Rdlr., Alt at oplægge til Bedkommendes Afgang til Universitetet. Af Slagelse Stipendiet ere de sædvanlige 90 Rdlr. uddeelte saaledes, at L. B. Jessen er bevilget en Portion paa 50 Rdlr., og Th. Ph. Landsperg og B. Chr. R. Kongsfeldt hver en Portion paa 20 Rdlr., ligeledes Alt at oplægge til

Bedkommendes Afgang til Universitetet. Fremdeles ere ved Ministerialskrivelse af 4 Dec. L. B. Jessen og P. L. Hertel bevilgede resp. 60 og 30 Rdlr. extraordinairt Stipendium af den ved Loven af 14 April 1852 § 5 in fine hjemlede extraordinaire Understøttelse til Disciple fra Slagelse By og Omegn. Foruden ovennævnte 12 Stipendiater, der eo ipso ere Gratister, ere endvidere efterfølgende 11 Disciple bevilgede ordinaire Gratistpladser for hele Aaret, nemlig Chr. J. B. Landsperg, B. C. Ravn, D. H. B. E. N. Bretteville, M. F. K. Blichfeld, G. C. A. D. Hørup, L. D. Chr. Ottesen, J. P. F. Nieper, F. A. Hansen, H. B. Arng, A. F. M. Schou og P. L. Hertel; samt 1 Discipel G. A. C. F. Arng en extraordinair Gratistplads for hele Aaret; endelig H. Arng en ordinar Gratistplads til 31 Marts 1855, og ligeledes P. L. St. Gulstad en ordinar Gratistplads for Aarets sidste Halvdeel fra 1 April 1855. De 2 molkfiske Stipendier paa 40 Rdlr. hvert aarlig ere oppebaarne af F. H. H. Verche og J. B. G. Dbelig. For Tiden have følgende Disciple Stipendieoplag indestaaende i Sparekassen eller Universitetskvæsturen til følgende Beløb: H. C. A. Lassen 70 Rdlr., H. Chr. Holdy 135 Rdlr., Th. Ph. Landsperg 20 Rdlr., L. B. Jessen 145 Rdlr., A. N. L. Hansen 75 Rdlr., M. Clausen 110 Rdlr., C. P. Spang 20 Rdlr., F. H. H. Verche 55 Rdlr., S. D. S. Rump 60 Rdlr., J. B. G. Dbelig 40 Rdlr., Chr. A. C. Wineken 90 Rdlr., A. Lange 40 Rdlr. og B. Chr. N. Königsfeldt 60 Rdlr.; i Alt 920 Rdlr. Stipendiefondet, der før udgjorde 6000 Rdlr., er forøget til 6200 Rdlr. ved at udsætte i Juni Termin f. A. en opsparet Incrementecapital af 200 Rdlr.

Bibliotheket. Samlinger.

Bibliotheket og de videnskabelige Samlinger vedblive stadigt at modtage Forøgelse, deels ved Forsendelser fra Cultusministeriet og Gaver fra Private, deels ved Indkjøb saavel for den normerede Sum 385 Rdlr. som for Disciplenes Bidrag til Morstabsbibliotheket, der for dette Skoleaar har andraget 64 Rdlr. Efterat en Realeatalog over Bibliotheket og Samlingerne er bleven trykt i Programmet for Aaret 1852 og et Tillæg dertil i Programmet for 1854, vil i Programmet for 1856 blive givet et andet Tillæg om den i Mellemtiden flete Forøgelse og Udvidelse af Bibliotheket og Samlingerne.

De i Skoleaaret gennemgaaede Pensn. Lære- og Læsebøger.

Dauß.

- VII Cl. Af Thorsens Litteraturhistorie er læst fra Holberg til Slutningen; Prøver af de forskjellige Perioders Litteratur ere stadig læste ved Siden heraf. 3 Regelen 3 Stile og 1 mundtligt Foredrag om Maaneden.
- VI Cl. Af Thorsens Litteraturhistorie er læst forfra til Christian d. Syvendes Periode. Borgens Veiledning til Udarbejdelser i Modersmaalet er jævnlig benyttet. Op-læsning, Stile og Foredrag som i VII Cl.
- V Cl. Sneedorff-Birchs Rettskrivningslære er læst og repe-teret; af Borgens Veiledning er læst p. 65—93; i Re-gele 4 Stile om Maaneden. Flere æsthetiske Værker ere læste med Disciplene.

- IV Cl. Rettskrivningslæren og Interpunctionslæren ere ind-
 øvede, tildeels efter Suedorff-Birchs Rettskrivningslære.
 Af Holsts poetiske Læsebog ere nogle Digte lærte udenad.
 1 ugentlig Stil, for det Meste af beskrivende Indhold.
- III Cl. Holsts prosaiske Læsebog er benyttet til Dvælses i
 Læsning og Analyse. Bojesens danske Sproglære er
 læst fuldstændig. 1 ugentlig Stil (Gjenfortælling og
 Oversættelse fra Fransk).
- II Cl. Molbechs danske Læsebog fra p. 153 til Enden.
 Bojesens danske Sproglære indtil Ordstillingen. 2 Stile
 om Ugen ere skrevne paa Skolen, deels Dictat, deels
 Gjenfortælling og Oversættelse fra Tydsk.
- I Cl. Til Dvælses i Læsning og Analyse af den enkelte
 Sætning er benyttet Molbechs danske Læsebog til p. 153.
 Af Holsts Smaadigte til Udenadslæsning ere 12 lærte
 udenad. 3 Dictatstile om Ugen.

Latin.

- VII Cl. A. Ciceros Taler for C. Roscius Amerinus og mod
 Catilina, Sammes Disputatt. Tusc. 3die Bog, samt
 Cato Major og Valerius; Sammes Breve, 9de Afsnit i
 Kiølsens Udg.; Sallusts Bellum Catilinarium; Livius
 5te og 31te Bog; af E. Flemmers Udvalg af Solval-
 derens Profaiske Afsnittene af Curtius, Sueton, Plin-
 ius, Quintilian, Seneca, Velleius Patereculus og Tacit-
 us; Horats's Oder, 2den og 3die Bog, samt Epistlerne
 og Ars poetica; Æneidens 2den, 3die og 4de Bog.
 Forskiellige Punkter af Grammatiken efter Madvig ere
 behandlede efter som Læsningen eller de skriftlige Arbejder
 dertil gav Anledning; det Væsentligste af Antiquiteter
 og Litteraturhistorie er meddeelt efter Bojesen og Treg-
 der. 2 Stile ugentligt.

- VII Cl. B. Ciceros Cato Major og Cælius; Sallusts Catilina; Livius 5te og 31te Bog; af C. Flemmers Udvalg af Sølvalderens Prosaister Afsnittene af Sueton, Quintilian, Seneca, Belleius Paterculus og Tacitus; Horats's Dder 1ste og 3die Bog; Æncidens 3die og 4de Bog. Grammatik, Litteraturhistorie, Antiquiteter, Stil ligesom VII Cl. A.
- VI Cl. Cicero de Senectute; Orat. pro S. Roscio Amerino; Sallusts Bellum Catilinarium; Horats's Dder 2den Bog; Virgils Æneide 4de Bog. Syntaren i Madvigs latinske Grammatik repeteret. Bojesens romerste Antiquiteter indtil Statsforvaltningen. 2 Stile ugentligt skrevne hjemme, desuden hveranden Uge en Stil skreven paa Skolen.
- V Cl. Ciceros Tale for det Maniliske Forslag og for Kong Deiotarus; Sallusts Bellum Catilinarium; af Dvids Metamorphoses (ed. Feldbausch) de 7 første Stykker. 3 Madvigs latinske Grammatik er læst af Syntaren forfra indtil 3die Afsnit, samt Formlæren repeteret. 3 Stile ugentligt, den ene skreven paa Skolen.
- IV Cl. Cæsars galliske Krig 1ste og 2den Bog; Ciceros Tale for det Maniliske Forslag 1—40 Cap. Af Madvigs Grammatik Formlæren indtil Orddannelselæren repeteret; af Syntaren læst de vigtigste Regler af Casuslæren samt af Capitelne om Coniunctiv og Infinitiv. 2 Stile ugentlig.
- III Cl. Bergs og Møllers Læsebog 1ste Afdeling p. 1—40 i Udvalg. Af Cornelius Nepos Pausanias, Cimon, Pysander, Thrasylulus, Conon, Dion, Iphicrates, Dattames. Madvigs Formlære indtil Orddannelselæren. Dmtr. 50 skriftlige Dveller.

Græff.

- VII Cl. A. Odysseens 8de—11te Bog; Herodots 1ste Bog samt 5te Cap. 1—156; Xenophons Memorabilia 1ste Bog; Platons Apologia Socratis og Kriton; Demosthenes's 3 olynthiske Taler, Taler om Freden, de to første philippiske og Taler om Kronen; Sophocles's Oedipus Tyrannus. Hovedpunkterne af Madvig's græffe Syntax ere gennemgaaede efter som Læsningen dertil gav Anledning; ligeledes Antiquiteterne; Litteraturhistorien efter Tregder.
- VII Cl. B. Odysseens 9de—11te Bog; Herodots 1ste Bog; Xenophons Memorabilia 2den Bog; Platons Apologia Socratis og Kriton; Demosthenes's Tale om Kronen. Grammatik og Antiquiteter ligesom VII Cl. A.
- VI Cl. Xenophons Memorabilia 3die Bog; Herodots 1ste Bog; Odysseens 11te Bog.
- V Cl. Xenophons Anabasis 1ste og 2den Bog; cursorisk Halvdelen af 3die Bog. Tregders Formlære indtil Ord-dannelseskæden.
- IV Cl. Lunds græffe Læsebog p. 1—29, p. 132—133, p. 137—151. Tregders Formlære indtil Cap. 11.

Hebraiff.

- VII Cl. B. Genesis Cap. 1—18; Whittes Grammatik til § 76 incl. med Undtagelse af 6te og 7de Cap.

Lydff.

- VI Cl. Hele den poetiske Deel af Hjorts Læsebog. I den første Halvdeel af Skoleaaret ere Lorenzens Stiløvelser benyttede til mundtlig Oversættelse. Ugentlig ere 2

Stile skrevne, den ene hjemme, den anden paa Skolen.
Meyers Grammatik. En kort Litteraturhistorie.

- V Cl. Hjorts Læsebog p. 415—459; mundtlige Øvelser efter Lorenzens Stiløvelser; egentlig 1 Stil hjemme efter samme Lærebog. Meyers Grammatik.
- IV Cl. Hjorts Læsebog p. 164—195, 340—356, 564—577; een Stil egentlig efter Lorenzens Lærebog. De uregelmæssige Verber efter Meyers Grammatik.
- III Cl. Hjorts Læsebog p. 66—101. Til mundtlig Oversættelse ere benyttede Jürs og Kungs Materialier p. 80—100. Meyers Grammatik til p. 42.
- II Cl. Kungs Læsebog p. 152—220. Jürs og Kungs Materialier ere benyttede til mundtlig og skriftlig Oversættelse fra Dansk. Formlæren fuldstændigt efter Meyers Grammatik.
- I Cl. Kungs Læsebog p. 34—152. Det Vigtigste af Formlæren efter Meyers Grammatik.

Franff.

- VI Cl. Statariff Borrings Etudes p. 62—105, 330—355. Til cursorisk Læsning er benyttet Les 3 mousquetaires af A. Dumas, og Colomba, suivée de la mosaïque af Mérimée. Hele Borrings Grammatik er læst; i Regelen er een Stil skreven om Ugen.
- V Cl. Af Borrings Etudes p. 1—62, 105—148, 188—197, 222—278, 284—309, 334—395. Hele Grammatiken. 1 Stil egentligt.
- IV Cl. Borrings Læsebog for Mellemclasser p. 106—113, 204—226, 241 ad fin. Af Borrings Grammatik hele Formlæren; af Syntaxen Læren om Artiklen, Adjectiverne og Pronominerne. 1 Stil egentligt.
- III Cl. Af samme Læsebog p. 1—53, 82—90, 250—262.

Af Grammatiken er læst den regelmæssige Deel af Formlæren samt de vigtigste uregelmæssige Verber. I den sidste Deel af Marcet een Stil ugentligt.

II Cl. Borrings Manuel p. 23—41, 81—165. Af Borrings Grammatik Artiklen, Pronomina, Talord, Hjælpeverberne, de 4 Conjugationer og de fleste uregelmæssige Verber.

Religion.

VII Cl. Af Gads Lærebog er læst p. 1—141, 196—232. Af det nye Test. i Grundsproget er læst Joh. Evang.; Classens ældre Afdeling har tillige repeteret Galaterbrevet og Jacobs Brev.

VI Cl. Gads Lærebog p. 48—141; hele Herslebs Bibelhistorie. Den sidste Halvdeel af Apostlernes Gjerninger er læst paa Skolen.

V Cl. Gads Lærebog p. 1—36, 160—196; af Herslebs Bibelhistorie p. 166 til Slutningen; en Deel af Apostlernes Gjerninger er læst.

IV Cl. Balles Lærebog Cap. VI C. ad fin. og Cap. I. Herslebs Bibelhistorie fra 4de Periode indtil det N. Test. Marci Evang. er læst.

III Cl. Af Balles Lærebog Cap. IV—VI C. Af Herslebs Bibelhistorie forfra til p. 72. En Deel af Marci Evang. er læst.

II Cl. Af Balles Lærebog Cap. I—III. Hele Herslebs mindre Bibelhistorie og endeel Psalmer. Af det G. Test. er læst 2den Mosebog.

I Cl. Herslebs mindre Bibelhistorie indtil Jesu Parabler; Luthers lille Katechismus og endeel Psalmer. Af det G. Test. er læst 1ste Mosebog.

Mathematif.

- VII Cl. A. Repetition af det befalede Pensum efter Fallesens rene Mathematif, Oppermanns Geometri, Mundts Stereometri, Ramus's Trigonometri og Steens Begyndelsesgrunde i den mathematifse Geographi. Een Dpgave ugentligt.
- VII Cl. B. Af Fallesens rene Mathematif er repeteret p. 168 til Enden. Desuden læst Ramus's Stereometri p. 144—211 (med Undtagelse af enkelte Sætninger), samt det Meste af 1ste og 2det Cap. af Ramus's Trigonometri. Een Dpgave ugentligt.
- VI Cl. Af Fallesens rene Mathematif er læst Cap. VIII p. 187—193, 197 til Enden, samt repeteret det forhen læste. Een Dpgave ugentligt.
- V Cl. Af Fallesens rene Mathematif er læst p. 70—96, 101—120, 168—189, 193—197, samt repeteret det forhen læste. Af Ramus's Geometri er læst p. 53—74, 84—87, 90—92, 99—100, samt repeteret p. 1—44. Een Dpgave ugentligt.
- IV Cl. De 4 Regningsarter lærte tildeels efter Steens Mathematif; desuden Læren om Proportioner. Af Ramus's Geometri er læst p. 1—44.
- III Cl. Reguladetri i Brof. I Bogstavregning de 4 Regningsarter efter Bergs Dpgaver indtil Decimalbrof.
- II Cl. Regning med Brof, Reguladetri i hele Tal med Parttagning.
- I Cl. De 4 Regningsarter i benævnte Tal; Reguladetri i hele Tal; Brof.

Naturlære.

- VII Cl. A. Naturlærens mechanifse Deel er læst efter Dr. Sted og den chemifse Deel repeteret efter Petersen.

VII Cl. B. Naturlærens mechaniske Deel er læst efter Drsted.

Naturhistorie.

VI Cl. Et Cursus i Zoologi efter Bramsens og Dreyers og i Botanik efter Petits Lærebog.

V Cl. Af Botaniken er læst den almindelige Deel efter Petits Lærebog; af Zoologien Fiske og Leddedyr.

IV Cl. Speciel Botanik efter Petit. I Begyndelsen af Skoleaaret Dvælses i at beskrive Planter.

III Cl. Fiskenes og Leddedyrernes Naturhistorie efter Bramsen og Dreyer. I Slutningen af Skoleaaret Dvælses i at beskrive Planter.

II Cl. Beskrivelser af Pattedyrenes, Krybdyrenes og Fiskenes Ydre, Levemaade, Betydning for Menneskene og Systematik med Benyttelse af Naturalier og Afbildninger samt Bramsens og Dreyers Lærebog som Grundlag. I Slutningen af Skoleaaret Dvælses i at beskrive Planter.

I Cl. Beskrivelser af et Udvalg af Beendyr og Insekter som i 2den Cl., dog uden Benyttelse af nogen Lærebog.

Ann. Almindelig Zoologi er iaar ikke læst i nogen lavere Klasse end den fjette, paa Grund af en Forandring i Planen, hvorved denne Deel af Zoologien for Fremtiden udsættes til IV Cl.

Historie.

VII Cl. Et fuldstændigt Cursus i Verdenshistorien.

VI Cl. De 3 nordiske Riger og Italien.

V Cl. Høllevandringens og Arabernes Periode (efter Weber); Frankrig, England, Spanien, Portugal, Nederlandene, Tydskland og Schweiz.

IV Cl. Den gamle Historie efter Thrige.

III Cl. Allens Danmarks Historie fra Aaret 1042—1818.

- II Cl. Kosfods fragmentariske Historie fra Carl I i England til Aar 1848; Danmarks Historie efter Allens Lærebog indtil 1042.
- I Cl. Kosfods fragmentariske Historie fra Begyndelsen indtil Carl XII.

Geographi.

- VI Cl. Et fuldstændigt Cursus efter Belschow.
- V Cl. Den almindelige Indledning til Geographien og den specielle til Europa, Danmark, Norge, Sverrig, Rusland, Preussen, Tydskland, Nederlandene, Belgien og det brittiske Rige.
- IV Cl. Asien, Africa, America, Australien. Königsfeldts gamle Geographi.
- III Cl. Belschows Lærebog fra det brittiske Rige til Asien.
- II Cl. Belschows Lærebog fra Europa til det brittiske Rige.
- I Cl. Ingerslevs mindre Lærebog i Geographien.

I det nye Skoleaar er under Forudsætning af Ministeriets Approbation*) paatænkt at bruge følgende Bøger i de forskjellige Classer.

- VII Cl. I Latin og Græsk forskellige Afsnit af Cicero, Livius, Sølvalderens Profaisler (E. Flemmer), Horats, Virgil, Xenophon, Platon, de græske Tragikere og Tælere, Homer, Herodot, Alt efter nærmere Bestemmelse;

*) Da det er tænkeligt, at en eller anden af disse Bøger vil blive ombyttet med en anden, anmodes vedkommende Disciple om ikke at anskaffe sig de i det følgende nævnte Bøger uden først nærmere at forespørge sig hos Rector eller Faglæreren.

Tregders Litteraturhistorie, Bojesens græske og romerske Antiquiteter, Madvigs latiniske Grammatik og græske Syntax, Tregders græske Grammatik, et græsk N. Test., Gads Lærebog, Thorsens Litteraturhistorie, Winthers nordiske Mythologi, Borgens Veiledning til Udarbejdelser, Sneedorff-Birchs Hæftskrivningslære, Ramus's Geometri og Trigonometri, Fallesens Arithmetik, Müllers kemiske Physik ved Petersen (samt for VII A Ørstedes mekaniske Physik), Valandes Logarithmer, Webers Verdenshistorie, Kosfods Udtog af Historien, Allens Danmarks Historie, Kongssfeldts gamle Geographi; samt for dem, som læse Hebraisk, en hebraisk Bibel og Whittes Grammatik.

VI Cl. Ciceros Taler, Udsnit af hans philosophiske Skrifter, af Livius, Sallust, Virgil, Horats, Herodot, Odysseen, Alt efter nærmere Bestemmelse; Xenophons Memorabilia (Thomsen), Madvigs latiniske Grammatik og græske Syntax, Tregders græske Grammatik, Sammes Litteraturhistorie, Bojesens græske og romerske Antiquiteter, Gads Lærebog, Herslebs større Bibelhistorie, Thorsens Litteraturhistorie, Winthers nordiske Mythologi, Borgens Veiledning, Sneedorff-Birchs Hæftskrivningslære, Borrings Etudes (1de Udg.), Sammes Stiløvelser (4de Udg.) og Grammatik (7de Udg.), Hjorts tydske Læsebog (poetisk Deel), Lorenzens Stiløvelser, Meyers tydske Grammatik, Ramus's Geometri, Fallesens Arithmetik, Valandes Logarithmer, Bramsens og Dreyers Zoologi og Botanik, Petits Botanik, Webers Verdenshistorie, Kosfods Udtog af Historien, Allens Danmarks Historie, Munthes Geographi ved Belschow, Kongssfeldts gamle Geographi, et Atlas.

V Cl. Ciceros Taler, Sallusts Bellum Jugurthinum (Sibi-

ger), Xenophons Anabasis, Madvigs latinſke Grammatik, Tregders græſke Grammatik, Bojesens romerſke Antiquiteter, et danſt N. Teſt., Gads Lærebog, Herſlebs ſtorre Bibelhiſtorie, Borgens Veiledning, Sneedorff-Birchs Reifkrivningslære, Borrings Etudes (ſidſte Udg.), ſammes Stiløvelſer (5te Udg.) og Grammatik (8de Udg.), Hjorts tydſke Læſebog (proſaiſt Deel, 3die Udg.), Lorenzens Stiløvelſer, Meyers tydſke Grammatik, Ramus's Geometri, Fallesens Arithmetik, Kütens Zoologi, Petits Botanik, Webers Verdenſhiſtorie, Koſods Udtog af Hiſtorien, Allens Danmarks Hiſtorie, Munthes Geographi ved Belſchow, Königſfeldts gamle Geographi, et Atlas.

IV Cl. Julius Cæſars Gallerkrig (White), Ciceros Taſer (Madvig), Madvigs latinſke Grammatik, Kunds græſke Læſebog, Tregders græſke Grammatik, et danſt N. Teſt., Balles Lærebog, Herſlebs ſtorre Bibelhiſtorie, Holſts danſke poetiſke Læſebog, Sneedorff-Birchs Reifkrivningslære, Bojesens danſke Grammatik, Borrings franſke Læſebog for Mellemclafſer (7de Udg.), Sammes Stiløvelſer (5te Udg.) og Grammatik (8de Udg.), Hjorts tydſke Læſebog (proſaiſt Deel, 3die Udg.), Lorenzens Stiløvelſer, Meyers tydſke Grammatik, Ramus's Geometri og Arithmetik, Kütens Zoologi, Petits Botanik, Thriſes gamle Hiſtorie, Munthes Geographi ved Belſchow, Königſfeldts gamle Geographi, et Atlas.

III Cl. Bergs og Møllers latinſke Læſebog, Madvigs latinſke Grammatik, et danſt N. Teſt., Balles Lærebog, Herſlebs ſtorre Bibelhiſtorie, Holſts danſke proſaiſte Læſebog, Bojesens danſke Grammatik, Borrings franſke Læſebog for Mellemclafſer (ſidſte Udg.), Sammes Stiløvelſer (ſidſte Udg.) og Grammatik (8de Udg.), Hjorts tydſke

Læsebog (prosaist Deel, 3die Udg.), Jürs og Kungs Materialier, Meyers tydske Grammatik, Ursins Regnebog, Bergs Opgaver, Lützens Zoologi, Allens Danmarks Historie, Munthes Geographi ved Belschow, et Atlas.

II Cl. En Bibel, en Psalmebog, Katechismus, Valles Læsebog, Herslebs mindre Bibelhistorie, Molbechs danske Læsebog, Holsts Smaatigte til Udenadslæsning, Bojesens danske Grammatik, Borrings Manuel (sidste Udg.) og Grammatik (sidste Udg.), Kungs tydske Læsebog for lavere Classer, Jürs og Kungs Materialier, Meyers tydske Grammatik, Ursins Regnebog, Rabens Regneopgaver, Lützens Zoologi, Rosfods fragmentariske Historie, Allens Danmarks Historie, Munthes Geographi ved Belschow, et Atlas.

I Cl. En Bibel, en Psalmebog, Katechismus, Herslebs mindre Bibelhistorie, Molbechs danske Læsebog, Holsts Smaadigte til Udenadslæsning, Kungs tydske Læsebog for lavere Classer, Meyers tydske Grammatik, Ursins Regnebog, Rabens Regneopgaver, Rosfods fragmentariske Historie, Ingerslevs lille Geographi, et Atlas.

Schema over den offentlige Afgangsexamen og Hovedexamen i Frederiksborg lærde Skole i Aaret 1855.

Løverdagen d. 23 Juni.

Kl. 9. VII Cl. Latinsk Versjon, D.; VI Cl. Tydsk Stil, B.; V. og IV Cl. Latinsk Stil, Ho.; III—I Cl. Regning, L. Kn.

- Rl. 4. VII Cl. Arithmetisk Dpgave, Ks.; VI—IV Cl. Matematisk Dpgaver, He. R.

Mandagen d. 25 Juni.

- Rl. 9. Alle Classer Dansk Stil, Ho. Ks. L. Kn. He.
 " 4. VII Cl. Geometrisk Dpgave, D.; VI Cl. Latinsk Stil, B.

Tirsdagen d. 26 Juni.

- Rl. 9. VII Cl. Latinsk Stil. R.
 " 5. VI Cl. Franst. Madvig, B. He.

Onsdagen d. 27 Juni.

- Rl. 8. VII Cl. A. Græst. Madvig, D. F.
 " 12. VII Cl. A. Historie. Madvig, Ks. R.
 " 5. VI Cl. Tydsk. L. D. He.
 " 8. VI Cl. Naturhistorie. Holten, Kn. L.
 " 5. VII Cl. A. Matematik. Holten, Ho. Kn.

Torsdagen d. 28 Juni.

- Rl. 8. VII Cl. A. Latin. D. R. F.
 " 12. VI Cl. Geographi. Madvig, Ks. R.
 " 12. VII Cl. A. Religion. B. He. L.
 " 5. VII Cl. A. Physik. Holten, Ho. Kn.

Torsdagen d. 12 Juli.

- Rl. 8. VII Cl. B. Religion og Hebraisk. B. Ks. He.
 " 12. IV Cl. Tydsk. L. B. He.
 " 5. II Cl. Franst. He. L. B.
 " 8. III Cl. Naturhistorie. Kn. Ho. L.
 " 12. V Cl. Matematik. Ho. R. Kn.
 " 5. IV Cl. Matematik. Ho. R. Kn.

Fredagen d. 13 Juli.

- Kl. 8. VII Cl. B. Latin. D. R. F.
 " 12. V Cl. Fransk. B. Ko. He.
 " 5. III Cl. Latin. R. D. F.
 " 8. V Cl. Tydsk. L. B. He.
 " 12. IV Cl. Naturhistorie. Kn. Ho. L.
 " 5. II Cl. Tydsk. He. L. B.

Løvdagen d. 14 Juli.

- Kl. 8. VII Cl. B. Mathematik. Ho. R. Kn.
 " 12. V Cl. Græsk. R. D. F.
 " 5. VI Cl. Historie. Ko. D. R.
 " 8. III Cl. Fransk. B. L. He.
 " 12. V Cl. Religion. B. Kn. He.
 " 5. IV Cl. Fransk. B. L. He.

Mandagen d. 16 Juli.

- Kl. 8. VII Cl. B. Græsk. F. D. R.
 " 12. IV Cl. Religion. B. Ko. Kn.
 " 5. VI Cl. Latin. D. R. F.
 " 8. V Cl. Naturhistorie. Kn. Ho. L.
 " 12. I Cl. Historie og Geographi. L. R. He.
 " 5. II Cl. Dansk. He. B. Kn.

Tirsdagen d. 17 Juli.

- Kl. 8. VII Cl. B. Physik. Ho. R. Kn.
 " 12. VI Cl. Religion. B. Kn. He.
 " 5. V Cl. Latin. D. R. F.
 " 8. III Cl. Historie og Geographi. L. Ko. He.
 " 12. IV Cl. Historie og Geographi. R. Ko. L.
 " 5. II Cl. Historie og Geographi. L. Ho. Ko.

Onsdagen d. 18 Juli.

- Kl. 8. VI Cl. Græff. D. R. F.
 „ 12. III Cl. Religion. B. Kø. He.
 „ 5. V Cl. Historie og Geographi. Kø. D. R.
 „ 8. I Cl. Religion og Naturhistorie. B. Kn. L.
 „ 12. II Cl. Naturhistorie. Kn. Ho. L.
 „ 5. III Cl. Tydsk. L. B. He.

Torsdagen d. 19 Juli.

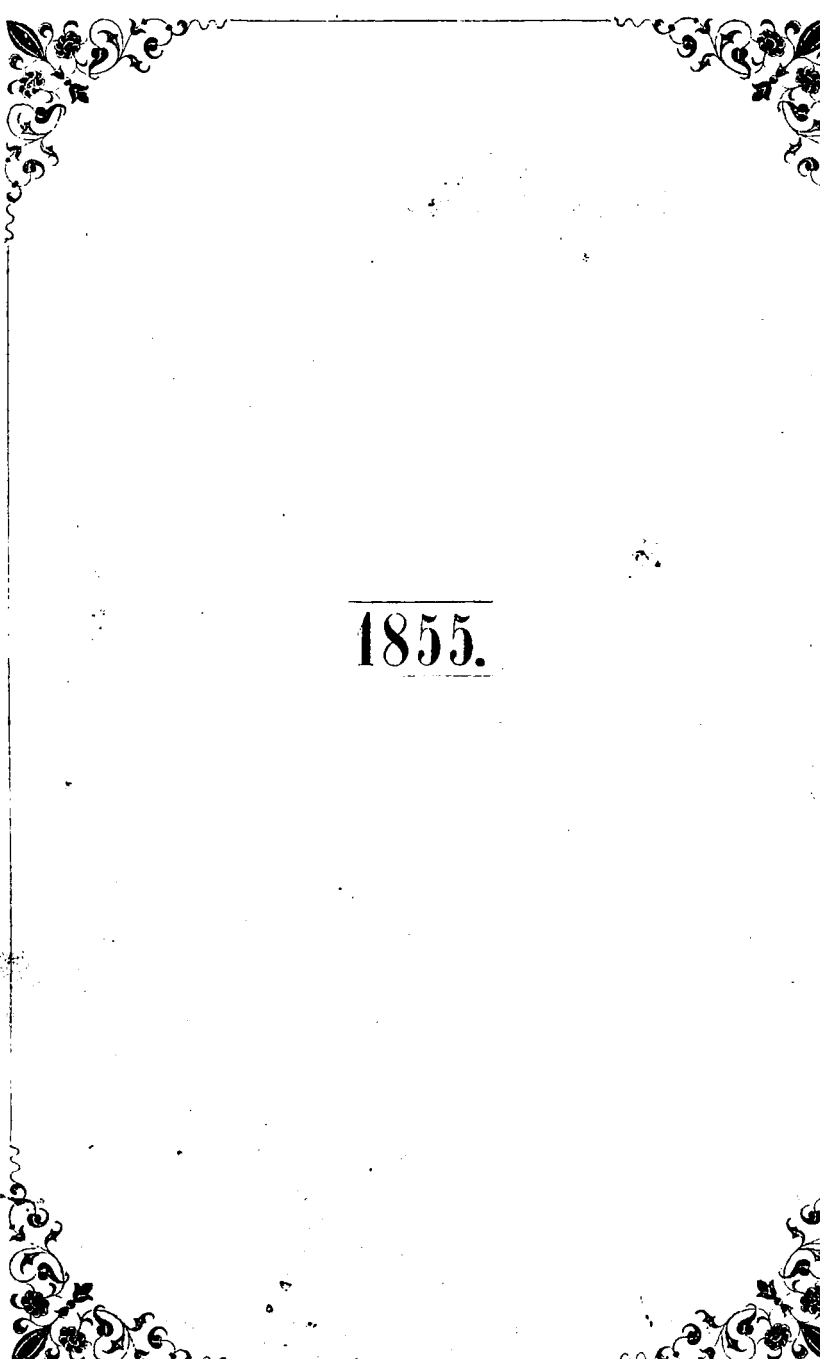
- Kl. 8. IV Cl. Latin og Græff. R. D. F.
 „ 12. II Cl. Religion. B. Kø. Kn.
 „ 8. VI Cl. Mathematif. Ho. Kn. He.
 „ 12. I Cl. Tydsk og Danff. He. L. R.

Fredagen d. 20 Juli holdes Censuren, hvis Resultat samme Dag, til en Tid, som vil blive nærmere bestemt, be-
 kjendtgjøres for Disciplene. Lørdagen d. 21 Juli holdes
 Proven over de nyanmældte Disciple. Torsdagen d. 23 Au-
 gust tager Underviisningen for det nye Skoleaar sin Be-
 gyndelse.

Disciplenes Fædre og Børgere samt andre Skolens Bes-
 yndere indbydes herved til at bære den mundtlige Deel af
 disse Prover med deres Nærvarelse.

Frederiksborg lærde Skole i Juni 1855.

H. M. Flemmer.

A decorative border with floral and scrollwork motifs in the corners, surrounding the central text.

1855.